

3. Trenčín

Erb mesta:

Mestský erb tvorí modrý štít, na ktorom je strieborný doľava otočený, späť hľadiaci baránok so zlatými kopýtkami, držiaci na zlatej, krížom zakončenej žrdi štvrtenú červeno-bielu zástavu so zástrihmi, nad hlavou má umiestnenú zlatú šesťcípú hviezdičku na zlatej stuhe, vychádzajúcej z jeho pysku. Striebornú a zlatú možno nahradiť farbou bielou a žltou.

Poloha mesta:

Trenčín sa nachádza v západnej časti Slovenska. Rovinnú Trenčiansku kotlinu, ktorá sa skláňa pozdĺž rieky Váh, uzatvárajú na východe masívy pohorí Považského Inovca a Strážovských vrchov, na západe výbežky Bielych Karpát. Hlavným tokom v meste je rieka Váh. Uzemie mesta sa nachádza v miernom klimatickom pásme.

Trenčín je prirodzeným geografickým centrom stredného Považia. Z hľadiska administratívneho členenia Slovenskej republiky je správnym centrom Trenčianskeho kraja, ktorý tvorí 9 okresov: Bánovce nad Bebravou, Ilava, Myjava, Nové Mesto nad Váhom, Partizánske, Považská Bystrica, Prievidza, Púchov a Trenčín.

História mesta:

Mesto Trenčín vďaka priaznivej geografickej a strategickej polohe v údolí rieky Váh patrilo už v minulosti k významným mestám na Slovensku. Archeologické nálezy svedčia o osídlení trenčianskej lokality už v staršej dobe kamennej. Na začiatku nášho letopočtu Rimania posunuli hranice

svojho impéria až k Dunaju, kde budovali opevnené tábory. Trenčín má originálne svedectvo o ich prítomnosti v podobe nápisu na hradnej skale, ktoré pripomína víťazstvo cisára Marka Aurélia nad Kvádmi v roku 179 n.l. v Laugaríciu. V časoch rozkvetu Veľkomoravskej ríše patrilo Trenčín k Nitrianskému kniežatstvu. V prvej polovici 11.

stor. sa táto oblasť stala súčasťou Uhorska. Trenčín sa stal sídlom pohraničného županstva a neskôr centrom trenčianskej kráľovskej župy a stavovskej stolice. Po vpáde Tatárov v 13. stor. bol spustošený.

V roku 1275 sa hrad dostal do vlastníctva významného veľmoža Petra Čáka. Jeho syn Matúš Čák ovládol takmer celé územie dnešného Slovenska. Obdobie vrcholu jeho slávy bolo zároveň aj najväčším rozkvetom mesta. K rozpadu Matúšovej državy došlo až po jeho smrti. História ho glorifikovala ako slovenského národného veľmoža. V roku 1412 Trenčín bol povýšený kráľom Žigmundom na slobodné kráľovské mesto. Podobne ako iným európskym mestám, ani Trenčínu sa nevyhli mnohé katastrofy a vojny. V polovici 17. stor. muselo mesto odolávať nájazdom Turkov, avšak nepodarilo sa im Trenčín dobyť. Veľké utrpenie

mesto zažilo aj v čase kuruckej blokady v 18. stor., kedy mesto zastihol aj

mor. Koncom 18. stor. hrad vyhorel a s jeho obnovou sa začalo v 20. stor. V druhej polovici 19. storočia sa Trenčín stal obchodným a priemyselným centrom stredného Považia. Nemalou mierou k tomu prispel vznik mnohých priemyselných podnikov, finančných a peňažných ústavov i dokončené železničné spojenie so Žilinou. V meste sa i počas prvej Československej republiky rozvíjal najmä odevný a potravinársky priemysel. V 60. rokoch sa začalo v meste profilovať významné odvetvie - výstavníctvo.

Významné pamätihodnosti:

Farské schody

Z námestia k farskému kostolu sa tiahne kryté schodište, postavené v roku 1568, ktoré umožňovalo rýchly presun obrancov mesta na hradby pri kostole. Schody, ktoré sú na ľavej strane otvorené arkádou, slúžili ako spojnica k zbrojnici postavenej v roku 1565 v karneri sv. Michala. Neskôr schody značne zničil oheň v roku 1708. Po oprave plnili

verejnokomunikačnú funkciu. Dnešný vzhľad schodov sa stal výsledkom pamiatkovej obnovy z rokov 1978-1981. Pri obnovovacích prácach sa našiel náhrobník s latinským textom z roku 1724. Kamenný náhrobník je dnes vystavený v lapidáriu Trenčianskeho hradu.

Karner sv. Michala

Pri mestských hradbách oproti farskému kostolu je vzácny gotický karner. V podzemí sa nachádza kostnica, verejnosti neprístupná. Je vystavaná v gotickom štýle a pochádza z 15. storočia. Má dve podlažia. Pôvodne pozostávala len zo suterénneho priestoru, do ktorého ukladali pozostatky mŕtvych z farského cintorína. Pravdepodobne v 16. storočí bolo pristavané druhé podlažie, ktoré slúžilo ako kaplnka. Na kaplnke bola postavená i vežička s hodinami. Keďže rástlo nebezpečenstvo tureckých vpádov, budovu upravili na zbrojnicu. Po roku 1790 bola používaná ako sýpka. Rekonštrukcia budovy prebiehala v rokoch 1973-1989.

Mestská brána

Z dvoch brán mestského opevnenia sa zachovala už iba Dolná brána, nazývaná tiež Turecká. V súčasnosti je známa pod názvom Mestská brána. Pôvodne bola postavená v gotickom štýle, pravdepodobne v rokoch 1583-1592 ju prestavali v renesančnom štýle. Patril k nej i padací most, ktorý odstránili kvôli zlej komunikácii. Na veži sú z oboch strán latinské nápisy s erbom mesta. V stredoveku bývali mottom Trenčina. Je na nich text: "Ak Boh nestráži mesto, darmo bdie ten, kto ho stráži".

Trenčiansky hrad

Trenčín je jedným z mála miest, ktoré sa môžu popýšiť veľkým množstvom kultúrnych pamiatok. Medzi dominanty mesta patrí Trenčiansky hrad. Nachádza sa na vápencovom brale, na ktorom je priamo pod delovou baštou vytesaný slávny rímsky nápis o víťazstve Rimanov nad Kvádmi pri osade

Laugaricio, pochádzajúci z roku 179. Hrad je postavený na mieste slovanského hradiska a od 11. storočia bol kráľovským strážnym hradom. Najstarším objektom je pravdepodobne románska rotunda, ktorej zvyšky sa nachádzajú na hornom nádvorí. Matúšova veža pochádza z 11. storočia a do dnešnej podoby bola prestavaná za vlády Matúša Čáka koncom 13. storočia. K veži prilieha súbor pôvodne gotických palácov: Matúšov (dnes neexistujúci), Ľudovítov, Barborin, a palác Zápoľských. V dolnej časti hradu dominuje delová bašta, kaplnka, a najmä povestná Studňa lásky, ku ktorej sa viaže legenda o láske Turka Omara ku krásnej Fatime. Návštevníkov upúta aj objekt kasární a Hodinová veža.

Studňa lásky

K obdobiu panstva rodu Zápoľských na Trenčianskom hrade sa viaže jedna z najstarších, ale i najkrajších slovenských povestí o Omarovi, Fatime a Studni lásky. Rozpráva o láske tureckého pašu Omara ku krásnej Fatime, zajatkyni Štefana Zápoľského na Trenčianskom hrade.

Za jej slobodu sľúbil Omar vykopať na hrade studňu, aby sa stal skutočne nedobytným. So svojimi 300 druhmi sa vraj po tri roky snažil z tvrdej skaly vykopať vzácnu vodu. To sa mu za cenu smrti takmer všetkých druhov i podarilo. So slovami „Zápoľský, vodu máš, ale srdce nie“ si Fatimu odviezol domov. Pri odchode sa vraj Fatimin závoj zachytil o krovie na zákrute cesty na hrad. Hostinec, ktorý vznikol na tomto mieste asi v 16. storočí niesol preto meno Závoj a dnes sa volá Fatima.

V skutočnosti išlo o pôvodnú budovu fary, prináležiacej ku kostolu Narodenia Panny Márie. Ani so studňou to nebolo tak, ako podáva povesť. V skutočnosti ju asi začiatkom tridsiatych rokov 16. storočia začali kopať vojaci habsburskej posádky hradu a poddaní trenčianskeho panstva. Trvalo im to okolo štyridsať rokov a dostali sa na úroveň takmer 80 metrov pod povrch skaly. Prácu dokončil Alexius Thurzo okolo roku 1570. Na prameň síce nenarazili, ale úroveň stečenej dažďovej vody v tomto umelom rezervoári dosiahla uspokojivú úroveň. Dodnes kolíše v rozmedzí 12 -15 metrov.

Jednu z verzií tejto známej povesti sme si prečítali aj v časopise Slniečko:

Záblatie - kaštieľ

Pôvodne bol postavený ako vodná pevnosť. Jeho vybudovanie sa datuje od 17. storočia. V 18. storočí ho upravili do barokového štýlu. Neskôr bola k nemu pristavaná kaplnka Narodenia Panny Márie. Barokový interiér

tvoril hlavný oltár Narodenia Panny Márie a bočný oltár Smrti sv. Jána Nepomuckého. Na veži kaštieľa sú osadené erby Wolfganga Šeréniho a Kristíny Balažovej. Ďalšie dva erby, Barbory Orlaiovej a Andreja Šeréniho, visia nad vchodom kaplnky. Okolo kaštieľa sa rozprestiera anglický park.

Katov dom

Podľa ľudovej tradície bol v 17. storočí obydlím mestského kata. Pravdepodobnejšie je, že za svoj názov vďačí až romantickému 19. storočiu, keď tu vraj býval mestský dráb. Stojí na Ulici Matúša Čáka pri prístupovej ceste na hrad. Dnes v ňom sídli Trenčianske múzeum.

Morový stĺp

Bol postavený v strede námestia v roku 1712 na pamäť morovej rany, ktorá postihla Trenčín v roku 1710. Na popud trenčianskeho a liptovského dedičného župana grófa Mikuláša Ilešháziho ho vytvorili v barokovom duchu viedenský kamenárski majstri, ktorí po roku 1708 pracovali na obnove kostola Piaristov. Nazývaný tiež stĺp najsvätejšej Trojice.

Osobnosti:

Marián Gáborík - slovenský hokejový útočník

Zdeno Chára - slovenský hokejový obranca, najvyšší hráč, aký kedy hral v NHL

Soňa Müllerová - slovenská televízna moderátorka

Karin Olasová - slovenská moderátorka a herečka

Ida Rapaičová - slovenská herečka

Štefan Skrúcaný - slovenský herec a moderátor

Marta Sládečková - slovenská herečka

JUDr. Vojtech Zamarovský - slovenský autor literatúry faktu, venujúcej sa najstarším dejinám ľudstva. Autor kníh: Za siedmimi divmi sveta, Za tajemstvom ríše Chetitů, Objavenie Tróje, Na počiatku bol Sumer, Bohovia a hrdinovia antických bájí, Dejiny písané Rómom, Grécky zázrak, Gilgameš, Ich veličenstvá pyramídy, Vzkriesenie Olympie, Aeneas, Bohovia a králi starého Egypta, Sinuhet, Návrat do staroveku, Veľké civilizácie staroveku / 13-dielny televízny seriál STV/

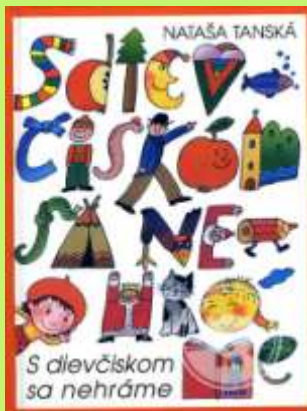

Miloš Alexander Bazovský - slovenský maliar. Jeho inšpiráciou bolo ľudové umenie. Významné diela: Detsvianska melódia, Horúci deň, Večer na dedine, Z paše, Žltý most, Detsviansky laz, Na horný koniec...

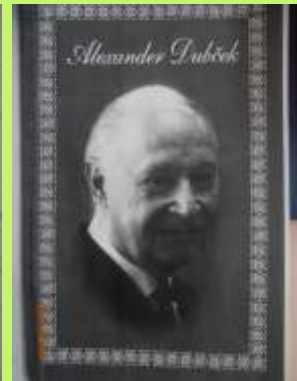
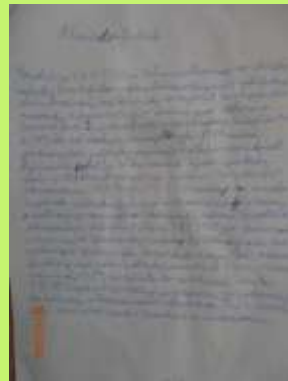
Karol Kállay - významný slovenský fotograf a dokumentarista, autor reportážnych fotografických cyklov zo zahraničia, monotematických publikácií a fotografií moderného odievania pre domáce i zahraničné časopisy. V roku 1992 získal cenu redakcie magazínu GEO - Fotograf roka. Je považovaný za jedného z najlepších slovenských fotografov.

Nataša Tanská - spisovateľka, novinárka, dramaturgička, scenáristka a herečka. Tvorba pre deti: Puf a Muf, Ňuňa je sama doma, S dievčiskom sa nehráme, Niečo som našiel, Mama urob iné ticho, Vyznáte sa v tlačnici? My dvaja babráci / rozhlasová hra/, Šaty / televízny film /...

Alexander Dubček - slovenský politik a štátnik, vedúca osobnosť Pražskej jari 1968. Pražskou jarou bolo označované obdobie od konca roku 1967 do okupácie Česko-Slovenska v auguste 1968. V týchto mesiacoch došlo postupne k uvoľneniu politickej situácie v Česko-Slovensku, demokratizácii spoločnosti a k pokusu o opatrnú reformu socialistického politického systému. O obhajobe tohto programu, ale aj Dubčekovom postoji k sovietskej invázii do Československa 21.8.1968 sme sa dozvedeli viac z internetových stránok, encyklopédií a žiackych referátov:

Súčasnosť mesta:

Trenčín je aj centrom vzdelávania. Študenti môžu študovať na gymnáziách, odborných školách a stredných odborných učilištiach. Od roku 1991 je v meste pobočka súkromnej City University z amerického Seattlu, ktorá pripravuje odborníkov pre management. Základom vysokoškolského vzdelávania je od roku 1997 Trenčianska univerzita, ktorá má v súčasnosti 4 fakulty.

V meste je aj veľa možností na športovanie a relax. Nájde tu moderné štadióny, kúpalisko s 50 metrovým bazénom, telocvične, lodenicu pri Váhu, horolezeckú stenu a dva tenisové kluby. Od roku 2003 má mesto vlastnú mobilnú ťadovú plochu. Unikátnou oddychovou zónou je lesopark Brezina.

Trenčín má okrem strojárkeho rozvinutý aj potravinársky a textilný priemysel. Dlhoročnú tradíciu má v meste i výstavníctvo s najznámejším veľtrhom s názvom Trenčín mesto módy.

O ďalších osobitostiach Trenčína, ale aj celého Trenčianskeho kraja sme sa dozvedeli z prezentácie patrónov tohto kraja:

- TRENČIANSKY KRAJ

Aké veľké územie zaberá Trenčiansky kraj sme zistili na hodine matematiky. Pri počítaní jeho rozlohy sme si precvičili nielen porovnávanie, ale i sčítanie a odčítanie viacciferných čísel:

Na hudobnej výchove sme sa zas oboznámili s piesňami charakteristickými pre tento región. A keďže Ilava je súčasťou Trenčianskeho kraja, ani jedna z nich nám nebola úplne cudzia. Mnohé sme poznali nielen z rádia, ale zo spievania našich mám či starých mám.

TRENČÍN DOLINEČKA [-VIDEO 1](#) [VIDEO 2](#)

1. Trenčín dolinečka, pekná rovinečka,
/: po nej sa prechodí moja frajerečka:/.
2. Moja frejerečka má červené líčka,
/: jako na jabloni červené jabĺčka:/.
3. Červené jabĺčko od poly je hnilé,
/: už ma opustilo, čo mi bolo milé:/.

TRENČIANSKE HODINY [-VIDEO1](#) [VIDEO 2](#)

1. /: Trenčianske hodiny smutne bijú:/,
/: už ma s mojou milou, už ma s mojou milou rozlučujú:/.
2. /: Rozlučujú ale - nebojím sa:/,
/: príde tá hodina, príde tá hodina ožením sa:/

Zdroje:

<http://www.trencin.sk/mesto>

<http://sk.wikipedia.org/wiki/Tren%C4%8D%C3%ADn>

www.osobnosti.sk